

SLUŽBA KÁZANIA PRI SOBOTNÝCH BOHOSLUŽBÁCH					
Júl	2.	9.	16.	23.	30.
Trnava	F. Varga	M. Majtán	F. Kolesár	v Piešťanoch	K. Badinský
Sereď		F. Kolesár	M. Moskala	v Piešťanoch	
Piešťany	K. Badinský	J. Libotovský	D. Huvar	Pavlik, Kolesár, Badinský	
August	6.	13.	20.	27.	
Trnava	F. Varga		D. Dubovský		
Sereď	K. Badinský	F. Varga			
Piešťany					

PRAVIDELNÉ TYŽDENNÉ STRETNUTIA

Štvrtok	Modlitebná skupina (on line)	19:30 hod.
	Stretnutie učiteľov sobotnej školy (on line)	20:30 hod.
Sobota:	Sobotná škola a kázanie z Božieho slova	09:00 resp. 10:40 hod.

ČAS

MLADÍ PRE KRISTA – YOUTH FOR JESUS

V mesiaci júl (9-23) nás čaká najväčšia evanjelizácia našich zborov za posledné obdobie. Do služby sa prihlásilo viac ako 180 mladých zo Slovenska a Čiech. Celé podujatie zabezpečuje Maranatha z. s. Je to už štrnásť pokračovanie tejto mimoriadnej aktivity a prvýkrát v našom regióne. Zrejme na dlhé obdobie v našich zboroch nič podobné nebudeme schopní uskutočniť. Ďakujeme Bohu za možnosť slobodne predstaviť svoju vieru a zároveň ju ponúknuť tým, ktorí ju zatiaľ nemajú alebo len v obmedzenej miere. Prosím využime túto príležitosť zapojiť sa (modlitbami, prípravou stravy,...). Odložme to, čo bežne robíme na neskôr a prejavme svoju ochotu pre Božie dielo. (K. B.)

NARODENINY V JÚLI A AUGUSTE:

„Lebo sa nehanbím za evanjelium Kristovo, lebo je mocou Božou na spasenie každému veriacemu.“ (Rim 1,16)

Trnava	Sereď / Piešťany	
1.7. Gabika Kabová	10.7. Dávid Zachar	4.7. Robert Bleščák
1.7. Eli Krajčovičová	11.7. Táňa Braun	15.7. Luboš Juriga st.
1.7. Jana Sýkorová	11.7. Mário Dananai	4.8. Edita Srňanová
5.7. Ján Šimúnek	25.7. Naďa Jakubechová	11.8. Nina Šándorová
6.7. Ivana Dubovská	12.8. Juraj Kaba	
6.7. Erika Novanská	14.8. Samuel Kaba	
8.7. Ferdinand Varga	21.8. Peter Šimúnek	
9.7. Erika Tamášová	23.8. Zuzana Marcinková	
10.7. Jarmila Vančová		

KONTAKTY:

BOHOSLUŽBY: DOPOL./ POPOLUDNÍ

Zbor CASD Trnava, Kapitulská 23; trnava.casd.sk	9:00/14:00 hod.
Zbor CASD Sereď, Školská 1, Dom kultúry 1. poschodie; sereď.casd.sk	9:00/13:30 hod.
Zbor CASD Piešťany, Zavretý kút 113; piestany.casd.sk	9:30/14:00 hod.
Kazateľ: Karol Badinský, ☎ 0905 302 793, kbadinsky@gmail.com	

CIRKEV ADVENTISTOV SIEDMEHO DŇA

TT ADVENT JÚL - AUGUST 2022

SPRAVODAJ PRE ZBORY TRNAVA, SEREĎ A PIEŠŤANY

Kríza rodiny

Vybral som článok, ktorého obsah je veľmi poučný. Ak chcete prijať z neho dôležité skutočnosti, poučenie nebude stačiť ak si ho prečítate len raz. (KB)

Kríza rodiny - dôvodom je „nukleárna“ rodina, ktorá sa odstrihla od širších príbuzenských vzťahov. Krúžky a mimoškolské aktivity sú len náplastou pre deti, lebo sme zavrhlí tradičné širšie poňatie rodiny. Väčšina ľudí na Slovensku sa hlási ku konzervatívnym hodnotám. Verejnú diskusiu sa však snažia ovládnuť liberálne názory a médiá. Ich názor na rodinu je často skreslený a mnohí otvorene bojujú proti jej základným hodnotám. Práve v tejto dobe preto potrebujeme chrániť hodnotu rodiny v našej spoločnosti.

Pojem nukleárna rodina používajú najmä sociológovia a vznikol pre opis fenoménu, ktorý v minulosti bežný nebol. Pred masívnym prílivom ľudí do miest koncom 19. storočia sa pod pojmom rodina rozumela širšia rodina. V tom čase bolo typické spolužitie viacerých príslušníkov rodiny vrátane starých rodičov, bratrancov, sesterníc, strýkov či tiet.

Téme krízy rodiny sa nedávno širšie venoval známy konzervatívny komentátor David Brooks, ktorý píše pre New York Times. Vo svojej analýze sa pozrel podrobnejšie na vývoj rodín v spoločnosti za posledné desaťročia a vznik nukleárnej rodiny považuje za jednu z najväčších chýb spoločenského vývoja, ktorú je nevyhnutné čo najskôr napraviť. Z modelu rodiny v širšom poňaní zostalo dnes v Spojených štátoch i Európe už len torzo, keď starí rodičia občas dohliadnu na vnukov. Osamostatňovanie sa od širšieho príbuzenstva a zúženie rodiny len na rodičov a deti znamenalo síce pre dospelých slobodu a voľnosť, ale vyžiadalo si svoju daň, na ktorú doplatili podľa Brooksa najviac deti.

Ako sa menila rodina v čase

Ako pomôcku na to, aby ukázal, ako sa menila v čase rodina v západnej spoločnosti, si vybral film Berryho Levinsona Avalon z roku 1990. Levinson vychádza z vlastného detstva a prerozprával príbeh piatich bratov z východnej Európy, ktorí prišli do Ameriky počas prvej svetovej vojny, kde sa im úspešne podarilo rozbehnúť biznis s tapetami.

Istý čas robili bratia so svojimi rodinami všetko spolu. Ale ako film pokračuje, širšia rodina sa postupne začína rozdeľovať. Niektorí odchádzajú na predmestia, aby mali viac súkromia a priestoru, iní zase za prácou do iného štátu.

Deň vďakyvzdania predstavuje skvelú ukážku, ako sa postupne menila americká rodina. Kým na začiatku filmu, v časoch po prvej svetovej vojne, sa v miestnosti za dlhým stolom tlačí mnoho členov rodiny, starí rodičia rozprávajú tie isté príbehy už po

tridsiaty raz, starší členovia sa začnú hádať, komu pamäť lepšie slúži, malé deti sedia a s veľkými očami počúvajú príbehy, pričom stihnú pod stolom niečo vyvieť, kým čakajú na vytúžený dezert.

V 60. rokoch je už na Deň vďakyvzdania prázdnejšie. Široká rodina nikde, v domácnosti je už len mladý otec a matka, ktorí spolu so synom a s dcérou jedia moriaka z podnosov pred televíznou obrazovkou. „V detstve ste sa stretávali okolo starých rodičov a rozprávali si rodinné príbehy... Teraz jednotlivci sedia pri televízii a pozerajú príbehy iných rodín,“ spomína Brooks na slová autora filmu, ktoré mu raz povedal. Hlavnou témou filmu je decentralizácia rodiny, ktorá dnes pokračuje ešte ďalej. „Neskôr sa rodiny aspoň zišli okolo jednej televízie. Teraz má každý svoju vlastnú obrazovku,“ dodáva Levinson.

Lepší život pre dospelých, horší pre deti

Podľa Davida Brooka je film príbehom našich čias. Príbehom, ako sa naše rodiny, ktoré boli kedysi zhlukom mnohých súrodencov a širších príbuzných, rozdeľujú do čoraz menších buniek a krehkejších foriem. Nukleárne rodiny sa totiž ďalej triešia na rodiny s jedným rodičom, rodiny s jedným rodičom na chaotické rodiny alebo v extrémnych prípadoch na žiadne rodiny. „Ak chcete zhrnúť zmeny v rodinných štruktúrach za posledné storočie, najpravdivejšie bude povedať toto: urobili sme život slobodnejším pre jednotlivcov a nestabilnejším pre rodiny. Urobili sme život lepším pre dospelých, ale horším pre deti,“ hovorí David Brooks.

Brooks je presvedčený, že okresanie rodiny až na jej dreň, teda jej zúžením na rodičov a ich deti, pomáha privilegovaným a bohatým maximalizovať v spoločnosti svoj talent a možnosti. „Oslobodzuje bohatých a pustoší robotnícku triedu a chudobných,“ dodáva.

V nukleárnej rodine sa zmenila predovšetkým výchova dieťaťa. Kým predtým mali na ňu vplyv aj všetci starší príslušníci rodiny, v súčasnej rodine je už len na pleciach matky a otca, aj to v lepšom prípade, keď sa rodina nerozpadne. V starom modeli rodiny sa dieťa odmala stretávalo s oveľa širšou škálou sociálnych statusov, rolí či s rôznymi typmi osobností, čo podľa sociológov podporovalo sociálnu inteligenciu detí a ľahšie sa vedeli zorientovať v rôznych typoch spoločnosti.

Výchova detí už nemá podporu

Téme, ako je v dnešnej spoločnosti výchova detí zložitejšia a komplikovanejšia, sa v spoločnej knihe Držte si svoje deti venovali aj kanadský vývojový psychológ Gordon Neufeld a Gabor Maté, kanadský lekár maďarského pôvodu, ktorý sa venuje výskumu vplyvu prostredia v čase raného detstva na zdravie a kvalitu života v dospelosti.

„Dnes rodičia intuitívne vedia, že niečo nie je v poriadku. Že deti nie sú také, akými si pamätáme, že sme v detstve boli,“ píše. Príčinu nevidia v rodičoch, tí podľa nich nie sú o nič menej kompetentní alebo svojim deťom menej oddaní ako ich starí či prastarí rodičia. Ani povaha detí sa podľa nich nezmenila, nie sú o nič menej závislé od rodičov ani o nič vzdorovitejšie. Dôvod, prečo je dnes výchova detí zložitejšia, vidia v kultúre, v ktorej ich vychovávame. „Väzba detí na rodičov už nemá takú podporu kultúry a spoločnosti, akú mala v minulosti,“ tvrdia.

V starom modeli rodiny sa dieťa odmala stretávalo s oveľa širšou škálou sociálnych statusov, rolí či s rôznymi typmi osobností, čo podľa sociológov podporovalo sociálnu inteligenciu detí a ľahšie sa vedeli zorientovať v rôznych typoch spoločnosti. V postindustriálnej spoločnosti toto chýba. Dieťa nielenže nemá kontakt so širšou rodinou, ale väčšinu dňa trávi aj bez rodičov. „Spoločnosť vyvíja ekonomické tlaky na rodičov, ktorí v čase, keď sú ich deti ešte veľmi malé, musia pracovať mimo domova, čo im neumožňuje poskytovať dostatočné prostriedky na napĺňanie emočných potrieb detí,“ dodávajú kanadskí odborníci.

Čo nám dávala širšia rodina, teraz kupujeme

Komentátor David Brooks si zase všima, že to, čo v minulosti deťom poskytovali širší príbuzní, si teraz musia rodičia, ktorí žijú bez častých kontaktov so zvyškom rodiny, kúpiť. Opatrovateľky, doučovanie, krúžky, drahé mimoškolské programy. Tieto služby skutočne obohacujú deti a zároveň ich rodičom znižujú časový stres a vytvárajú pre nich viac priestoru, vďaka čomu si zachovávajú v manželstve dobré vzťahy.

Brooks tvrdí, že členovia bohatších vrstiev v spoločnosti sa často potľapkávajú po pleci a pýšia sa tým, že majú stabilné rodiny. Zároveň ostatných poučujú, aby si ich budovali tiež, pričom ignorujú jeden z hlavných dôvodov, prečo sú ich rodiny stabilné. Tým dôvodom je podľa Brooka práve to, že si môžu dovoliť kúpiť podporu, ktorú rodinám v minulosti poskytovala širšia rodina. Poučujú pritom tých, ktorí si túto podporu kúpiť nedokážu. David Brooks vidí súvislosti medzi ekonomickým statusom rodiny a jej stabilitou. Kým v roku 1970 sa rodinné štruktúry bohatých a chudobných až tak veľmi nelíšili, v súčasnosti je medzi nimi priepasť. Výsledky prieskumu z roku 2005 hovoria o tom, že až 85 percent detí pochádzajúcich z vyššej strednej triedy žilo s oboma biologickými rodičmi, keď mala mama 40 rokov. V robotníckych triedach to bolo len 30 percent.

Podľa správy amerického Národného centra zdravotníckych štatistík z roku 2012 majú vysokoškolsky vzdelané ženy vo veku 22 až 44 rokov 78-percentnú šancu, že ich prvé manželstvo bude trvať aspoň dvadsať rokov. Ženy v rovnakom veku so stredoškolským alebo nižším vzdelaním len asi 40-percentnú. Pokles počtu uzatváraných manželstiev a ich nestabilita však nesúvisí len s finančným zabezpečením, ale aj vnútorným hodnotovým nastavením jednotlivcov.

Americkí sociológovia upozorňujú, že kým v 50. rokoch ľudia uprednostňovali rodinu pred sebou samým v zmysle „láska znamená sebaobetovanie a kompromisy“, v súčasnosti sociologičky Kathryn Edinová a Marie Kefalasová hovoria o mentálnom posune. „Manželstvo už nie je primárne o pôrode a výchove detí. Teraz je v prvom rade o naplnení dospelých,“ tvrdia. Aj toto je podľa spoločenských vedcov dôvod, prečo sa široká rodina zmenšovala až do svojej nukleárnej podoby.

Tvrdý a izolovaný život matiek

Rozšírené rodiny majú nepochybne svoje silné stránky, o ktorých sme sa už zmienili. Zároveň život v nich môže byť vyčerpávajúci a obmedzujúci. Neposkytujú veľa súkromia a členovia rodiny sú nútení byť v každodennom kontakte s ľuďmi, ktorých si nevybrali. V širších rodinách sú putá síce silnejšie, ale individuálna voľba je obmedzená.

Dnes nájdeme len veľmi málo mladých, ktorí zvažujú bývanie u svojich rodičov či svokrovcov, ak ich k tomu nedonútia finančné podmienky. Túžba robiť si veci po svojom je silná a nemožno ju nikomu zazlievať. Najmä ženy mali zdanlivo veľký úžitok z uvoľnenia tradičných rodinných štruktúr. Prinieslo im to emancipáciu, možnosť vybrať si život, aký chcú. Začali si vychutnávať voľnosť a slobodu. Až po príchode detí však zrazu zisťujú, aké ťažké bremeno musia teraz niesť. Ženy, ktoré sa rozhodnú vychovávať svoje malé deti bez širšej rodiny nablízku, „zistia, že si vybrali životný štýl, ktorý je brutálne tvrdý a izolovaný“, zdôrazňuje David Brooks.

„Situáciu zhoršuje skutočnosť, že ženy aj podľa najnovších štatistík stále trávajú podstatne viac času domácimi prácami a starostlivosťou o deti ako muži. Aká je realita, ktorú vidíme okolo seba? Vystresované unavené matky, ktoré sa snažia zosúladiť prácu a rodičovstvo,“ dodáva. Osamelé sú nielen matky s malými deťmi, ale aj starší ľudia. Podľa sociologických výskumov až 35 percent Američanov nad 45 rokov tvrdí, že sú chronicky osamelí. Mnohí starší ľudia sú v podstate „starými sirotami“ bez blízkych príbuzných.

Najrýchlejšia zmena rodiny v histórii

„Pravdepodobne prežívame najrýchlejšiu zmenu v štruktúre rodiny v histórii ľudstva. Príčiny sú ekonomické, kultúrne a inštitucionálne naraz,“ upozorňuje David Brooks.

„Ľudia, ktorí vyrastajú v nukleárnej rodine, majú tendenciu mať viac individualistické zmýšľanie ako ľudia vyrastajúci vo viacgeneračných rodinách. Ľudia s individualistickým zmýšľaním majú sklon byť menej ochotní obetovať sa v záujme rodiny a výsledkom je ešte narušenejšia rodina. Deti v týchto rodinách sú čoraz izolovanejšie a traumatizovanejšie,“ dodáva. Keď je v kríze rodina, je v kríze celá spoločnosť, všimá si americký komentátor. Pod troskami zrútenia konceptu nukleárnej rodiny vidí ľudí závislých od drog, samovraždy, depresie, väčšiu sociálnu nerovnosť.

Gordon Neufeld a Gabor Maté v spomínanej knihe vidia za chaosom v súčasnej spoločnosti aj to, že dnes sa deti vychovávajú navzájom. Problém je, že nemajú možnosť vytvárať si vzťahové väzby v rámci prirodzenej rodinnej hierarchie, ktorá sa v širokých rodinách nachádzala. „Teraz nemáme žiadny mechanizmus, ktorý by automaticky uznával sociálne stanovené roly a nabádal nás, aby sme ‚poslúchali‘ svojho učiteľa, trénera či dokonca i svojich rodičov, nieto ešte aby nás prinútil vytvoriť si k nim blízky vzťah,“ tvrdia. V priebehu dejín pritom nebolo doteraz takéto naprogramovanie nutné, vytváranie väzieb medzi deťmi a dospelými, ktorí sa o nich starajú, bolo jednoducho súčasťou prirodzeného poriadku.

A tak sa nechtiac stávame živými svedkami, keď „prvýkrát v dejinách sa mladí ľudia neobracajú po radu, vedenie a vzory na svoje matky, otcov, učiteľov či iných dospelých, ale na ľudí, ktorí podľa zámerov prírody nemali nikdy zastávať rodičovskú rolu – na svojich vrstovníkov“. Výsledkom sú nezrelí ľudia s pocitom falošnej nezávislosti, ktorí majú problém vybudovať si zrelé vzťahy.

Bude život v komunitách záchranou?

David Brooks vo svojej analýze hľadá cestu von z tohto zmätku. A jednu našiel, ale ako tvrdí, musí ju ešte overiť čas. Všimá si, že samotné rodiny začali vyhľadávať spoločnosť iných rodín. Vytvárajú komunity, ktoré fungujú tak, ako v minulosti fungovali

rozšírené rodiny, akurát ich nespája pokrvné príbuzenstvo. Vypomáhajú si s deťmi, trávajú spolu voľný čas, riešia spolu svoje problémy.

„Odkedy som začal pracovať na tomto článku, prenasleduje ma jeden graf. Vykresľuje percento ľudí žijúcich osamote v krajine voči HDP danej krajiny. Je tam silná korelácia,“ tvrdí Brooks.

„Národy, kde pätina ľudí žije osamote, ako Dánsko a Fínsko, sú oveľa bohatšie ako národy, kde takmer nikto nežije sám, ako sú krajiny Latinskej Ameriky či Afriky“. Realita dokazuje, že bohatšie národy majú menšie domácnosti ako tie chudobnejšie. Priemerný Nemec žije v domácnosti s 2,7 ľuďmi, kým v domácnosti priemerného Gambijčania žije 13,8 ľudí.

„Tento graf naznačuje dve veci. Po prvé, trh chce, aby sme žili sami alebo len s niekoľkými ľuďmi. Takto sme mobilní, nezávislí a dokážeme svojej práci venovať obrovské množstvo hodín,“ hovorí Brooks. „Po druhé, keď ľudia, ktorí sú vychovaní vo vyspelých krajinách, dostanú peniaze, kúpia si súkromie,“ dodáva.

<https://www.postoj.sk/106738/dovodom-je-nuklearna-rodina-ktora-sa-odstrihla-od-sirsich-pribuzenskych-vztahov>